

Spomin na naše v tujini

K izseljenski nedelji 8. decembra

V sto in sto slovenskih družinah na izseljensko nedeljo zaživi spomin na tisto uro, ko je odhajal izpod domačega krova v svet oče, sin, sestra, brat. Odhajal je s prisiljenim pogumom na ustih, da ne bi čisto podrl že itak skrušenih src svojih domačih, a z bridkostjo v srcu in s prita-jeno solzo v očeh. Odhajal je s hrepene-njem v duši — ne po tujini, ampak z mi-slijo na trenutek, ko bo zopet zavihtel do-mači zemlji klobuk v pozdrav.

In tega svidenja dostikrat le ni hotelo biti. In domači so koprnili, čakali dneve, da se zopet vrne, in četudi bi prišel strgan, lačen, praznih rok — le da bi prišel... In kdo more razumeti hrepenenje onih v dalj-ni tujini po hišici očetovi... A zgodilo se je ne redko kdaj, da je prišlo namesto oče-ta, sina, drobno pisemce s sporočilom: za-sulo ga je globoko pod zemljo.

Cul sem takrat vdovice jok:
Moj Mate, jo, moj Mate.
Pel je veliki zvon —
Moj Mate, jo, moj Mate.
Hamburg, Hamburg, kliče ji zvon...
tam ji v smrt omahnili je sin,
solze nobene, boli ni za njim,
znamenja ni za grob njegov.

(Župančičeva »Duma«)

Zopet drugi se ji je zgubil, zgubil tako, da mati doma je plakala: Bolje, da bi rojen ne bil. Vrgel je proč vero očetovo, potep-tal vse, kar mu je bilo prej sveto, pogazil zakon narave, zakon Boga.

Toda vi, ki berete te vrstice o izgubljenih svojih bratih v tujini, ne vrzite kamna v nje. Vediti vsi: da bili so zapeljani! Pred leti so ponesli luč s seboj v svet, toda vi-har sveta je bil silen, ugasnil jim je luč in danes tavajo v temi. Ne vsi, le nekateri. — Mi pa se vprašajmo odkritosrčno: ali smo storili dolžnost do njih?

Še ena slika vstaja danes pred nami. V prvih povojnih letih je naše izseljenstvo zelo naraščalo, zlasti v severozapadne ev-ropske države; zadnjih deset let pa se jih je moralo silno veliko vrniti v domovino, ker ni bilo v tujini več zaslužka. Svoje naj-

boljše moči, svoja mlada leta, svoje zdrav-je so pustili tujim ljudem, življenje so si skrajšali s težkimi napor, sedaj pa, ko jih ne morejo več rabiti, morajo oditi. Kot li-mono so jih marsikje izželi, nato jih pa vrgli kot nerabno lupino čez mejo.

Če domovina za svoje, ki so bili večkrat izpostavljeni samovolji delodajalcev, ni storila svoje dolžnosti, če se ni dovolj po-brigala za njihove socialne pravice, za pri-mer onemoglosti, ali je bilo potem kaj čud-nega, če je pri naših izseljencih večkrat po-pustil tudi domovinski čut?

Slika naših v tujini bi bila nepopolna, če bi jo gledali le od te strani. Saj je med nji-mi tudi silno veliko lepega.

»Tujina se diči z deli njihovih rok.«

Če je naš človek v tujini prišel v ugoden okoliš in je domovina poslala za njim pra-vočasno učitelja, vzgojitelja, duhovnika, potem smo doživljali večkrat to-le razve-seljivo dejstvo: globoka vernost okolice je zelo ugodno vplivala tudi na naše izseljen-ce. Beležimo primere izrednega verskega razmaha in poglobitve med našimi rojaki, kakor jih niti v domovini nismo vedno va-jeni. Saj so ponekod organizirani pravi ljudski misijoni za naše rojake v tujini in zgodilo se je, da so prihajali k pridigam z avtobusi, s taksiji, s kolesi po več deset kilometrov daleč; velikonočna jutra z »vstajenjem«, ko pokleknejo vsi k preje-mu sv. obhajila, obhajajo ponekod po svetu naši Slovenci še lepše in globlje doživeto, kakor marsikje doma. Da so si postavili

naši Slovenci na tujih tleh lastne cerkve, da prispevajo k vzdrževalnini svojega duš-nega pastirja, da hodijo njihovi otroci dnevno v cerkev in nesejo s seboj zajtrk ter ga pred pričetkom pouka v šoli použi-jejo — samo, da morejo biti zjutraj pri mizi Gospodovi — vse to jasno priča, da je ponekod versko življenje globoko usi-drano, in sicer tam, kjer je domovina za to pravočasno poskrbela.

K sončnim dnevom moramo prišteti tudi vse lepe dneve, ko se naši rojaki kot ena družina zbirajo k verskim in narodnim proslavam. Kaj je prava ljubezen do do-movine, more človek doživeti ob proslavah narodnega praznika, kakor jih prireajo naši v tujini, ko se ziblje njihova pesem po dvorani: Gor čez izaro, gor čez gmaj-nico, kjer so me zibali mamica moja... Ali pa ona: Oj hišica očetova, kjer tekla mi je zibelka... In se jim pri prepevanju lesketa solza v očeh...

Tako naši bratje. —

In mi?

Sveta Cerkev bo spregovorila v nedeljo. Povedala bo na glas, da bo lahko slišal vsak, ki pravi, da je kristjan: Dolžnost lju-bezni, ki nas veže, nam veleva, da se spo-nimo svojih bratov in sestra v tujini!

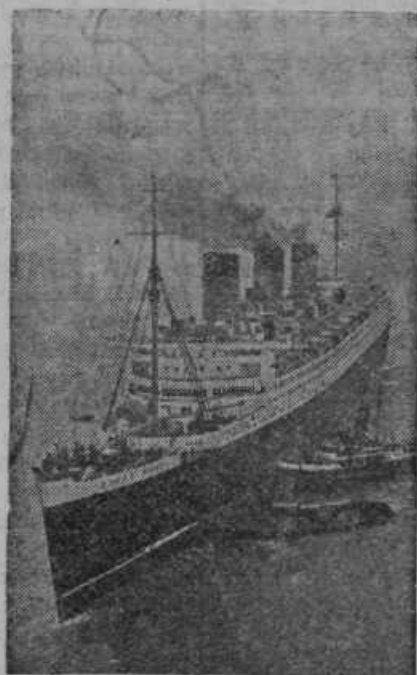
Če zbiramo za afriške misijone, če imo-mo skrb za pogane in za one, ki živijo v raz-kolu, nič manjša ne sme biti naša ljubezen in skrb za brate naše lastne krvi, ki bijejo zunaj v svetu težek boj za vero in pošte-nost. Molimo zlasti prvo adventno nedeljo k dobremu Očetu, da pošlje svoje anjele, ki naj varujejo in čuvajo naše izseljence po vsej krajih sveta!

Pod lažnivo krinko

Zima se naseljuje v naravi ter jo po-kriva z belim prtom, pod katerim bo po-čivalo kakor v grobu rastlinsko življenje, dokler ga ne vzbudi in dvigne pomlad. V tem mrzlem času pa že doživljajo neka-teri varljivi privid pomladi. Nada politič-nega vstajenja jih je ožarila in ogrela, da so zasanjali san svoje pomladi. Nekateri so se hoteli umakniti stvarnosti, ki vlada med ljudstvom slovenske domovine, ter so se peljali preko Sotle, da so mogli v Zagrebu začrtati svoj san na papir ter mu dati ime Slovenska kmečko-delavska stran-ka. Drugi, ki se dajo voditi od sovjetske zvezde (modrijani z vzhoda so se dali vo-diti po od Boga poslani zvezdi), pričaku-jejo ostvarjenje svojega pomladnega sna od Zveze delovnega ljudstva v Sloveniji. Toda kakor bo zagrebška Slovenska kmet-sko-delavska stranka ostala papirnata stranka, tako bo tudi komunistični oklic delovnemu ljudstvu Slovenije ostal klic vpijočega v puščavi.

Temu klicu se slovensko ljudstvo ne bo odzvalo, marveč ga bo odklonilo s tisto hladnokrvno ravnodušnostjo, ki je svoj-ska izobraženemu narodu. Ljudje, ki so dobro poučeni, vedo prav presoditi vsake-ga komunista, naj pride pod to ali drugo

krinko. Komunisti se ponujajo v svojem manifestu (oklicu) kot borci za demokra-cijo. Komu naj ta krinka imponira, ko je vendar vsemu kulturnemu svetu znano, da niso ljudske in človeške pravice in svobo-ščine nikjer tako poteptane in zgažene kot pod vladstvom bolševizma! Milijsi ljudi, ki so v Rusiji bili pod boljševiškim režimom

Največjo angleško potniško ladjo »Queen Mary« spremljajo na povratku iz Njujorka vojne ladje

Vožnja po Atlantskem morju je zelo nevarna in igrajo rešilni pasovi najvažnejšo vlogo. Silka nam predočuje posadko parnika, ki se vadi v rabi rešilnih pasov

Vem, kaj je moje prvo opravilo: danes priloženo položnico bom takoj napisal in poslal 32 din za celoletno naročnino!

mem umorjeni ali pa so shirali in še vedno hirajo v koncentracijskih taboriščih Sibiri in po raznih ruskih ječah, so najstrašnejša obtožba divjaško-nasilnega boljševizma, ki je eden izmed najhujših rabljev človeške in narodne svobode, ki jih pozna zgodovina človeštva. Kdo se ne bi v obraz zasmel komunističnemu lažnivcu, ko nastopi kot glumec demokracije?

Prav taka laž je komunistično obljubljanje slovenskemu kmečkemu ljudstvu o razlastitvi veleposestev, gozdov in vinogradov. Take obljube je že dajal Lenin, oče ruskega boljševizma. V svoji prvi ustavi, dani ruskemu ljudstvu, je obljubil: »Odslej pripada vsa zemlja ljudstvu, ki jo obdeluje. Gozdovi, rudniki in zemeljska bogastva preidejo v last ljudstva.« In kaj je rusko kmečko ljudstvo v resnici prejelo od boljševikov? Nič in še manj kot nič. Tisti mali in srednji kmetje, ki so nekdanj imeli svojo zemljo, so jo zgubili. Zemlja veleposestnikov se ni razdelila med kmete. Vsa zemljišča so postala last države, kmetje pa so navadni delavci na kolhozih (skupnih državnih posestvih), ki morajo biti zadovoljni, da dobijo od pridelka komaj toliko, da zadostuje za življenje, in še manj, da morajo stradati. Spričo takega agrarnega gospodarstva sovjetske Rusije si upajo salonski komunisti Slovenije ponavljati našemu izobraženemu ljudstvu Leninove obljube! Prav ista drznost je v obljubah delavcem, ki so bili v Rusiji prav tako ogoljufani kot kmetje. Niso namreč postali, kakor jim je bilo obljubljeno v Leninovi ustavi, lastniki tovarn in vseh proizvodnih sredstev, marveč so ostali navadni delavci kakor njihovi tovariši v kapitalističnih državah, samo s to razliko, da so v mnogo slabšem gmotnem in življenjskem položaju kot so delavci v kapitalističnih državah.

Vprav smešni pa so naši salonski komunisti, ko glumijo vlogo borcev za svobodo in enakopravnost slovenskega naroda proti beogradskemu centralizmu. Saj je vendar

zgodovinsko dejstvo, da so bili slovenski marksisti (torej ljudje bistveno istih načel kot komunisti) zagovorniki beogradskega centralizma in protivniki slovenske samouprave in avtonomije. Marksist kot internacionalist (pristaš mednarodne socialne revolucije) sploh nima smisla za narodne težnje, zlasti ne za pravice malih narodov. Marksizem se ni nikdar udeleževal v borbi za svobodo in pravice samobitnega slovenskega naroda. Sedaj pa, ko je ostvaritev slovenskih zahtev v obliki

banovine Slovenije pred durmi, se podpisniki komunističnega manifesta odevajo v slovenski plašč, da bi se mogli politično uveljaviti v bodoči Sloveniji. Naše ljudstvo pa dobro pozna te politične vetrnjake in moskovske priganjake ter jim kliče: Vzemite svoj oklic, pojdite z njim preko Karpatov, od koder čutite oživljajočo sapico, v Rusijo ter tamkaj oživotvorite komunistični program Dokler pa ni uresničen v Rusiji, nimate pravice, da bi ga drugod ponujali!

Novice

Osebnosti

Ljutomerški g. župnik 60 letnik. Zadnji ponedeljek je obhajal gospod monsignor Andrej Lovrec, župnik v Ljutomeru, svoj 61. godovni dan in 60 letnico, katero je dopolnil dne 12. novembra. G. jubilar se je rodil pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. V Mariboru je končal srednjo šolo in bogoslovje. Kaplan je bil v Hočah pri Mariboru, pri Sv. Juriju ob Ščavnici in v Ljutomeru, kjer je postal župnik leta 1924. G. monsignor je obče znana ter priljubljena osebnost v lavantinski škofiji radi vedno veselega ter šaljivega značaja, kot goreč duhovnik ter požrtvovalni kulturni delavec. Bog nam ohrani dobrega ljutomerškega g. župnika in monsignora v zdravju in pri dobri volji do skrajnih mej človeškega življenja!

Nesreče

Padel iz vlaka in se ubil. V soboto se je odpeljal z večernim osebnim vlakom iz Ma-

ribora proti Ljubljani poslovodja Martin Ribarič iz Počehove pri Mariboru. Blizu postaje Zalog je imenovan po lastni nepredvidnosti padel iz vlaka in se je tako hudo poškodoval, da mu v ljubljanski bolnišnici, kamor so ga prepeljali koj po nesreči, niso več mogli pomagati.

Bukev ga je ubila. V gozdovih krog Grubškovec pri Sv. Barbari v Halozah je bil ob življenju mlad mož. Posestnik Janez Vajda je bil zaposlen s podiranjem bukev. Pri tem delu mu je pomagal 30 letni Martin Žuran. Oba sta pravkar izpodžagala drevo, ki se je radi pritiska vetra nenadoma podrlo, preden sta mogla odskočiti drvarja. Medtem ko je ostal Vajda nepoškodovan, je deblo podrlo Žurana ter ga pokopalo pod seboj tako, da mu je zdrobilo prsni koš in je bil pri priči mrtev. Smrtno ponesrečen je bil čislan mož in zapušča ženo z malo deco.

Padel z motorja in si zlomil nogo. Rudolf Korenjak, 25 letni posestniški sin od Sv. Barbare v Halozah, je padel pri gradu Borl tako nesrečno z motorja, da si je zlomil nogo.

V potoku zadela posestnico kap. V Breznikovem klanecu pri Sp. Žerjavcih v župniji Sv. Trojica v Slov. goricah so našli v potoku mrtvo 51 letno posestnico Matildo Zemljič. Očividno si je hotela v potoku z vodo omočiti obraz, a jo je zadela kap.

Strahovi v čuvajnici šte. 93

1.

Maps je že nad eno uro čakal pred pisarno železniškega ravnateljstva. Bil je močen, odločen fant. Pred dnevi je vložil prošnjo, da bi ga sprejeli za železniškega čuvaja. Da bi si krajšal čas in zadušil v sebi neprijetna čustva, ki mu jih je vzbujala negativnost, je opazoval moža, ki je tudi čakal. Mož je bil v pomilovanja vrednem položaju. Glavo in roko je imel obvezano. Z obraza je odsevala jeza, nezupnost, obenem pa tudi bol. Od časa do časa se je ozrl v Mapsa. Naposled se je oglasil in vprašal:

»Prošnjo ste vložili?»

»Da,« je prikimal Maps.

»Oh, tam je pasje življenje!« je zagodel ranjenec.

»Verjamem, ko vidim vašo obvezano glavo in roko... Kako ste se ponesrečili? Ali je vlak iztiril?»

»Vlak iztiril!« se je nekam divje zasmel tujec.

»Kakor vzamemo. Takih iztirjenj bo še več tam, kjer sem bil jaz...«

Maps ga ni razumel. Sicer pa zdaj tudi ni mislil na drugo ko na to, kak odgovor bo dobil na svojo prošnjo.

»Ali mislite, da bom dobil službo?« je vprašal tujca.

»Neverjetno, da se ljudje kljub vsemu tako pehajo za te službe!« se je razburjal ranjenec. »To vraž-

je ravnateljstvo mami nesrečnike ko ribič, ki ponoči z lučjo preži na ribe... No, zdi se mi, da ste vi mož na mestu. Ravnateljstvo vas bo najbrž najprej preizkusilo in poslalo v tisto grozno čuvajnico — tega so zmožni ti brezvestneži!«

Nenadoma je utihnil, kakor da bi se zavedel, da je že preveč povedal.

»Ne razumem vas. Pojasnite mi, kaj ste hoteli povedati!« je vprašal Maps nemirno.

Preden je ranjenec mogel odgovoriti, so se vrata odprla. Na pragu se je pojavil neki uradnik, ki je pozval Mapsa, naj vstopi.

V pisarni je sedelo za pisalnimi mizami več uradnikov. Vsi so premerili Mapsa od pet do glave, nato pa so se smehljaje spogledali. Mapsova čokata postava jim je očividno ugajala.

»Ali ste vi vložili prošnjo za železniškega čuvaja?« se je oglasil inženir.

»Da, gospod!«

»Ali že imate kako vajo v tej službi?«

»Nimam.«

»Kje ste si pridobili znanje?«

»Učne tečaje sem obiskoval.«

»Kako se pišete?«

»Maps William.«

»Koliko ste stari?«

»Ena in dvajset let.«

»Ali se bojite strahov?«

Vprašanje je bilo izrečeno tako mirno, kakor da bi spadalo med službena pravila.

Čarovniški trik imel uspeh

Ko so bili Francozi zaposleni z osvajanjem Alžira in se je vojna sreča nagibala zdaj sem zdaj tja, so med nekimi premirjem povabili poglavarje sovražnih rodov v svoj glavni stan, da se tam z njimi podrobno pogovore. Pogostili so jih z najboljšim, kar so imeli, in za zabavo so bili povabili tudi znane čarovnika Houdina, ki je ob koncu svojega predvajanja potegnil iz cilindra toliko in toliko tucatov topovskih krogel. S to točko je pa napravil na zbrane arabske odličnike mogočen vtis. Z velikanskim začudenjem so gledali, na kakšen način si Francozi pridelujejo svoje strelivo, vsak se je vpraševal: »Kako bi se mogli z uspehom boriti proti